

Diarienummer Fö2024/01668

Till:
Försvarsdepartementet
fo.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia:
fo.ssk@regeringskansliet.se

Yttrande över Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65)

Svenska Röda Korset har beretts tillfälle att lämna synpunkter på betänkandet Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65), och vill med anledning av detta framföra följande.

Sammanfattning av Svenska Röda Korsets synpunkter

- Svenska Röda Korset välkomnar betänkandet och de ambitioner som utredningens förslag visar på. På ett generellt plan bidrar förslagen till att tydliggöra kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig och stärker därigenom även Sveriges förmåga att leva upp till sina folkrättsliga åtaganden.
- Svenska Röda Korset framhåller att utredningens sakområden aktualiserar regler i den internationella humanitära rätten, i händelse av väpnad konflikt.

Svenska Röda Korset

Swedish Red Cross

Croix-Rouge Suédoise

Cruz Roja Sueca

السويدي الأحمر الصليب

Medlem av Internationella
rödakors- och
rödhalmånefederationen

Adress
Box 17563
Hornsgatan 54
11891 Stockholm
Sverige

Telefon
08-4524600
Fax
08-4524601

Internet
www.redcross.se
Bankgiro
900-8004

E-post
inof@redcross.se
Organisationsnummer
802002-8711

- Svenska Röda Korset ser dock en brist i att utredningen inte i tillräcklig utsträckning har beaktat de humanitärrättsliga reglerna samt vikten av förberedande insatser för att stärka efterlevnaden av den humanitära rätten, såsom genom utbildning- och övningsinsatser.
- Svenska Röda Korset ser en brist i att betänkandet inte innehåller resonemang om den humanitära rättens relevans då olika ansvarsförhållanden för ledning beskrivs. Svenska Röda Korset framhåller vikten av att t ex kommun- och regionstyrelser har tillräcklig kunskap om det internationella regelverk som är tillämpligt vid väpnad konflikt.
- Svenska Röda Korset understryker vikten av att tydliggöra kommuners och regioners roll inom ramen för Nationella upplysningsbyråns verksamhet.
- Svenska Röda Korset välkomnar utredningens belysning av risk- och sårbarhetsanalyser och vill framhålla vikten av att inkludera ett tydligt socialt och humanitärt perspektiv i genomförandet av dessa analyser, i syfte att identifiera de behov som individer kan relaterat till de särskilda verksamhetsmål som anges, däribland särskilda samlingsplatser.

Svenska Röda Korsets utgångspunkter för yttrandet

Svenska Röda Korsets uppdrag är att förhindra och lindra mänskligt lidande, skydda liv och hälsa och att säkerställa respekt för varje människas värde. Detta uppdrag etableras i Röda Korsets internationella och nationella föreningsstadgar, samt via beslut vid de Internationella rödakors- och rödahalvmånekonferenserna. Rollen har också fastslagits av staterna till Genèvekonventionerna genom dess tilläggsprotokoll. Inom ramen för det uppdraget arbetar Röda Korset bl.a. för att säkerställa respekt för

internationell humanitär rätt, mänskliga rättigheter och humanitära värderingar och principer.

Svenska Röda Korset ska agera i enlighet med sitt uppdrag och principer för att bedriva neutral, självständig och opartisk humanitär verksamhet. Som nationell rödakorsförening har Svenska Röda Korset en stödjande roll till de offentliga myndigheterna, en roll som är fastslagen i internationell humanitär rätt samt kommer till uttryck i svensk lagstiftning.

Denna stödjande roll innebär att Svenska Röda Korset genom författning eller efter överenskommelse med regeringen eller en myndighet kan få i uppdrag att utföra uppgifter där ansvaret ytterst vilar på det offentliga. Det är bland annat utifrån den stödjande rollen som Svenska Röda Korset fått i uppdrag av staten att upprätta och bemanna Nationella upplysningsbyrån.¹ Utöver det som står angivet i författningar har Svenska Röda Korset en beredskap att som fristående aktör, och i samverkan med övriga Rödakors- och rödahalvmånerörelsen, kunna agera under en väpnad konflikt i Sverige eller i Sveriges närområde.

Basen i Svenska Rödakorsets arbete i Sverige är drygt 23 000 frivilliga som är engagerade i ca 350 lokalföreningar. Svenska Rödakors har bred och omfattande erfarenhet från arbete med kriser och konflikt, i Sverige och internationellt. Svenska Rödakors har under flera nationella kriser bistått individer och bistått andra aktörers insatser, som under attentatet vid Drottninggatan 2017, skogsbränderna 2018, covid-19-pandemin och i samband med konflikten i Ukraina sedan 2022. Lokalt bistår vi även vid t ex bränder och skjutningar. Svenska Rödakors bygger nationell och lokal krisberedskap över hela Sverige, samt har en egen krisberedskapsorganisation, frivilligresurser, egna beredskapslager, avtal för logistikstöd och inte minst tillgång till hela den Internationella rödakors- och rödahalvmånerörelsens kompetens och resurser.

Svenska Röda Korset är även en av arton frivilliga försvarsorganisationer, som utöver de generella uppdrag som stipuleras i förordning (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet även särskilt har uppdrag att bistå totalförsvarets sjukvård och bidra till civilbefolkningens skydd i krig.

Svenska Röda Korsets synpunkter på utredningens förslag

Svenska Röda Korset välkomnar möjligheten att inkomma med ett yttrande över betänkandet och lämnar synpunkter på de för oss relevanta delarna i innehållet, där vi besitter särskild erfarenhet och kompetens.

Detta yttrande är disponerat enligt följande: inledningsvis lyfter vi några synpunkter med hänvisning till betänkandets förslag, däribland de avsnitt där Svenska Röda Korset omnämns. Sedan följer övergripande kommentarer, som vi ser inte adresseras i betänkandet eller som behöver omhändertas särskilt i det fortsatta arbetet med utredningens förslag.

Kommentarer utifrån specifika förslag

Beakta Sveriges folkrättsliga åtaganden i större utsträckning

Svenska Röda Korset önskar betona Sveriges humanrättsliga åtaganden, och belysa behovet av att tydligare klargöra dessa i betänkandet. Det är centralt att den internationella humanitära rättens regler beaktas och får genomslag, samt att de förslag som tas vidare bidrar till ett enhetligt nationellt genomförande av den humanitära rätten.

Utredningen föreslår en mera ändamålsenlig och utförlig reglering än den i Lag (2006:544) om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Det bör dock understrykas att ytterligare lagstiftning kan träda i kraft vid höjd beredskap och krig, såsom 1949 års Genèvekonventioner och dess tilläggsprotokoll.

Enligt den gemensamma artikeln 1 i 1949 års Genèvekonventioner är stater skyldiga att respektera och säkerställa efterlevnaden av internationell humanitär rätt. I detta arbete har Svenska Röda Korsets en central och stödjande roll.

Arbetet med att begränsa och mildra de humanitära konsekvenserna i händelse av väpnad konflikt måste vara kontinuerligt, i fredstid såväl som i tid av höjd beredskap. För att Sverige ska uppfylla sina folkrättsliga åtaganden bör de frågor om kommuner och regioners beredskap som utredningen behandlar tydligt förhållas till relevanta regler inom internationell humanitär rätt. Detta särskilt avseende frågor som rör informationsspridning och utbildning samt utmärkning av skyddade objekt i händelse av väpnad konflikt.

Utöver den övergripande uppmaningen att den internationella humanitära rätten bör beaktas och folkrättsliga överväganden klargöras, önskar Svenska Röda Korset kommentera två av utredningen framlagda förslag. Det första förslaget uppmanar införande av ett krav om kunskap inom den internationella humanitära rätten bland kommun- och regionstyrelser vars roll stärks under höjd beredskap. Det andra förslaget betonar att personal både ska utbildas och tränas i att tillämpa den internationella humanitära rätten i den operativa miljön.

Krav på kunskap om den internationella humanitära rätten inom kommun- och regionstyrelse

Utredningen lämnar förslag på ledningsförhållanden i höjd beredskap, där kommun- och regionstyrelse ska ha en tydligare roll.¹ Svenska Röda Korset

¹ Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65), sid 368

anser att detta stycke böre kompletteras med skrivningar om krav på kunskap om den internationella humanitära rätten.

Då utredningen lyfter både rättslig tillämpning och operativ förmågeutveckling anser Svenska Röda Korset att utredningen mycket tydligare borde ha erbjudit stöd till kommuner och regioner genom att erbjuda förslag på hur även den internationella humanitära rätten omhändertas inom lagen.

Rörande behov av utbildning och övning

I betänkandet beskrivs behovet av att utbilda och öva förtroendevalda och anställd personal i hur de ska agera.² Detta i såväl fredstid som under höjd beredskap och väpnad konflikt. I det relevanta avsnittet (6.3.9 Utbildning och övning) saknas dock resonemang om utbildning och övning gällande reglerna inom den internationella humanitära rätten. För att trygga att Sverige lever upp till sina åtaganden, krävs att totalförsvarets aktörer har goda kunskaper om vilka regler de har att förhålla sig till vid väpnad konflikt. Ansvaret för att säkerställa att relevanta personalkategorier har den kunskapen åligger staten, som part till Genèvekonventionerna. Det är centralt att den humanitära rätten integreras i totalförsvarsarbetet och vägleder planering, genomförande och uppföljning även vid kommuner och regioner. För att den internationella humanitära rätten ska få den betydelse som följer av Sveriges internationella åtaganden krävs att personal får den utbildning och övning som behövs för att de ska kunna lösa sina uppgifter vid exempelvis extraordinära händelser i fredstid, höjd beredskap eller i väpnad konflikt. Krav på strukturerad och kontinuerlig utbildning- och övningsverksamhet skulle aktivt bidra till en

² Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65), sid 292

övad organisation som står bättre rustad för att möta extraordinära händelser och ytterst väpnad konflikt.

Relevant och aktuell kunskap om krigets lagar skapar förutsättningar för att agera korrekt och ökar förmågan att motverka och lagföra överträdelser. För att skapa förtroget till regelverket behövs en kombination av teoretisk undervisning samt praktiska inslag och övningar där kunskap omsätts i praktik. Exempelvis har Sverige en skyldighet att övervaka användningen av internationella kännetecken och måste agera för att förhindra och motverka missbruk av dessa.³ Även de personalgrupper som är föremål för denna utredning – inte minst anställda inom kommun och region – men även privata aktörer som utför samhällsviktig verksamhet åt kommuner och regioner, bör känna till grundläggande regler i internationell humanitär rätt, särskilt de som är tillämpliga för deras uppgifter. Erfarenheter av flera pågående krig visar att civilbefolkningen är mycket hårt drabbad under väpnade konflikter. En ökad kunskap om krigets lagar är ett viktigt steg för att stärka skyddet av civilbefolkningen.

Stöd till nationella upplysningsbyrån

Svenska Röda Korset delar utredningens förslag att kommuner och regioner fortsatt bör ha en roll i att stödja Svenska Röda Korset med att förbereda den nationella upplysningsbyråns verksamhet, vilket kräver samverkan.⁴ Hur denna samverkan ska åstadkommas i praktiken återstår att förtydliga, vilket inte berörs i betänkandet. Svenska Röda Korset ser bland annat behov av mer konkret planering och dialog. Av Genèvekonventionerna följer att krigförande parter har en skyldighet att söka och samla in de sårade och sjuka,

³ Lag (2014:812) om skydd för kännetecken i den internationella humanitära rätten, 1–2§§

⁴ Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65), sid 40

samt att skydda dem mot plundring, misshandel och annan kränkande behandling. Reglerna betonar vikten av att registrera och vidarebefordra information om döda och sårade samt att de döda ska behandlas värdigt, att deras kvarlevor ska identifieras och efter fientligheternas upphörande återföras till den stupades hemland.⁵ Dessa regler har bland annat omsatts i svensk rätt genom förordning (1996:1475) om skyldighet att lämna upplysningar m.m. rörande krigsfångar och andra skyddade personer. Reglerna innebär bland annat specifika krav för kommuner och regioner, som bland annat aktualiseras då stupade soldater ska tilldelas en gravplats i en given kommun för att kvarlevorna i ett senare skede ska återbördas till hemlandet. Vid tillfångatagande eller dödsfall ska information om bland annat plats för tillfångatagande eller dödsorsak rapporteras till den Nationella upplysningsbyrån. Detta medför att kommuner och regioner behöver ha en nära kontakt med den Nationella upplysningsbyrån samt vara förtrogen sina skyldigheter. Kommuner och regioner har alltså en viktig del i rapporteringskedjan men det är inte utrett hur detta ser ut i praktiken.

Svenska Röda Korset konstaterar även att det ännu inte är klargjort vilken myndighet som ansvarar för civila personer som frihetsberövas med hänvisning till en pågående väpnad konflikt (så kallade civilinternerade). Det har tidigare funnits en förståelse för att denna låg inom Migrationsverkets ansvar, något som inte längre är tydligt. Med hänvisning till den rapporteringskedja som ovan beskrivs, och där kommuner och regioner ingår, behövs tydligare instruktioner rörande vilken myndighet som bär ansvar för hantering av civilinternerade.

⁵ Se första Genèvekonventionen om behandling av sårade och sjuka soldater i fält artikel 15-17, tredje Genèvekonventionen om krigsfångars behandling artikel 120-121, fjärde Genèvekonventionen om skydd av civila artikel 129-131 samt Tilläggsprotokoll I (1977) till Genèvekonventionerna, artikel 33-34.

Erfarenheter från tidigare kriser

I betänkandets kapitel 5 beskrivs erfarenheter från inträffade kriser, vilket ger en bra sammanfattande bild av lärdomar som är centrala för utredningens övriga delar. Svenska Röda Korset vill framhålla att de kriser som återges även har utretts från civilsamhället, och att betänkandet med fördel kan kompletteras med civilsamhällets bild av händelserna för att inte missa viktiga perspektiv som berör kommuners och regioners uppgifter. Svenska Röda Korset ser i övrigt positivt på att betänkandet lyfter behovet av att inkludera civilsamhället i arbetet med bland annat planering och övning i kommuner och regioner.⁶

Övergripande kommentarer

Betänkandet berör i flera delar planering för och genomförande av verksamhet som behöver bedrivas under väpnad konflikt, något som Svenska Röda Korset och Internationella rödakors- och rödahalvmånerörelsen har lång erfarenhet inom. Dessa erfarenheter beskriver vi här nedan, som underlag till den fortsatta hanteringen av frågorna.

Behovet av en övergripande struktur för befolkningsskydds- verksamheten

Om Sverige skulle utsättas för ett väpnat angrepp måste civilbefolkningen kunna erbjudas skydd. Detta kan tillhandahållas genom skyddsrum och andra typer av fysiskt skydd, genom att planera för humanitärt stöd och genom att säkerställa att krigets lagar följs. Det är även relevant att påtala den skyldighet

⁶ Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65), sid 208

som det militära försvaret har att säkerställa att stridigheter inte drabbar civila som en del av hur skyddet av civilbefolkningen genomförs.

Sverige saknar sedan början av 2000-talet en övergripande reglering som beskriver hur skyddet av civilbefolkningen i krig ska genomföras. Givet detta saknas även en tydlighet rörande vilka delverksamheter som bör ingå och planeras för i en sådan skyddsstruktur, och hur ansvarsförhållandena ser ut. Vidare saknas tydlighet rörande hur detta ska genomföras enlighet med den humanitära rätten, samt exempelvis hur skyddet kan erbjudas på ett icke-diskriminerande sätt.⁷

Svenska Röda Korset har vid flera tidigare tillfällen framhållit att Sverige behöver en tydlig struktur för hur civilbefolkningen ska skyddas om det blir krig.⁸ En plan som förhåller sig till den humanitära rättens krav men också människors olika förutsättningar och behov. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har nyligen inrättat ett befolkningsskyddsråd, vilket är ett lovande initiativ för att samordna arbetet och möjliggöra för delaktighet, även innan en övergripande reglering finns på plats.

Utredningen föreslår några särskilda verksamhetskrav som ska ha en ”preciserad förmåga att värna människors liv och hälsa”.⁹ Det handlar om samlingsplatser men även ansvar för att organiserat kunna utrymma människor. Dessa områden ingår i delar i en övergripande befolkningsskyddsstruktur och således något som Svenska Röda Korset ser positivt på. Vi bedömer dock att utredningen inte till fullo beskriver hur t ex

⁷ Detta har Svenska Röda Korset bland annat beskrivit mer i detalj i rapporten [Värn i allvarstider – ett humanitärt perspektiv på Sveriges totalförsvar](#), Svenska Röda Korset, januari 2024, sid 23-24

⁸ Se bland annat [Svenska Röda Korsets yttrande över Ett stärkt skydd för civilbefolkningen vid höjd beredskap \(SOU 2022:57\)](#), sid 11

⁹ Kommuners och regioners grundläggande beredskap inför kris och krig (SOU 2024:65), sid 316

privata aktörer som bedriver samhällsviktiga verksamheter på uppdrag av kommuner eller regioner kan ansvarsutkrävas utredningens viljeriktning.

För att de olika verksamhetskraven som utredningar tar upp ska kunna möta befolkningens behov, och Sveriges åtagande inom den internationella humanitära rätten krävs att ett antal områden förstärks, vilka redogörs för i det som följer.

Risk- och sårbarhetsanalyser: behov av sociala och humanitära perspektiv

Med utgångspunkt i att det moderna totalförsvaret ställs inför utmaningar då samhällskritisk verksamhet bedrivs i privata aktörers regi, samt att kommuner och regioner ibland upplever metoden att utföra behovsbedömningar genom en lokal risk – och sårbarhetsanalys (RSA) som tidskrävande, generiska och ineffektiva¹⁰, bör en djupare utredning göras för att hur dessa analysverktyg på bästa sätt möter de behov som finns idag. Svenska Röda Korset har länge betonat att dagens RSA-verktyg saknar tydliga sociala och humanitära perspektiv vilket försvårar möjligheten att möta drabbades behov vid kriser.¹¹ Särskilt utsatta grupper såsom äldre, personer med funktionsnedsättning, ekonomiskt utsatta och papperslösa har sämre förutsättningar att kunna hantera kriser, och detta behöver synliggöras i den kommunala planeringen inför kriser och ytterst krig.

¹⁰ Kommuner och regioners grundläggande beredskap i kris och höjd beredskap (SOU 2024:65), sid 160

¹¹ Se exempelvis [Människan i krisen – ett humanitärt perspektiv på Sveriges krisberedskapssystem](#), Svenska Röda Korset, mars 2021, sid 24–25

Utdelning av nödhjälp, bortom samlingsplatser

Situationen i Ukraina visar tydligt hur även ett modernt samhälle i händelse av krig tvingas hantera brist på resurser, hur institutioner och aktörer ansträngs och konsekvenserna av storskalig förstörelse av kritisk infrastruktur kan påverka förmågan att kunna möta upp befolkningens grundläggande behov.

Ett sätt att möta dessa behov i ett akut skede är att upprätta särskilda samlingsplatser, där en del av distributionen av nödhjälpen sker.¹² Svenska Röda Korset saknar dock djupare resonemang i betänkandet rörande hur nödhjälp ska kunna distribueras till behövande som inte exempelvis kan ta sig till en samlingspunkt.

Denna typ av planering, för ”the last mile”, dvs. att operativt och konkret få ut förnödenheter till befolkningen, är ofta en utmaning och kräver tydlig samordning och utpekat ansvar, och är en roll som nationella rödakors- och rödahalvmåneföreningar ofta har omhändertagit i kriser och konflikter. Svenska Röda Korsets insats inom utdelning av matkassar till personer i riskgrupp under Covid-19-pandemin är exempel på denna typ av roll. Vid en mycket svårare kris, såsom en väpnad konflikt, kommer omständigheterna innebära stora svårigheter att säkerställa denna typ av distribution.

Svenska Röda Korset ser anledning att framhålla att Sverige behöver upprätta en tydligare operativa planering för distribution av förnödenheter under höjd beredskap. Denna bör bland annat inkludera en nedbrytning av hur distributionen ska genomföras rent operativt, dvs. hur vi ser vi till att människor får information om var nödvatten och andra förnödenheter finns, hur den konkreta utdelningen av förnödenheter ska organiseras (utifrån geografi, kösystem etc.), vilket stöd de personer som köar behöver (behövs

¹² Kommuner och regioners grundläggande beredskap i kris och höjd beredskap (SOU 2024:65), sid 326

exempelvis vatten delas ut till de som väntar, om det är en varm sommardag? Behövs skugga, viloplatser etc?) Ska utdelning ske enligt en ”först-till-kvarn-princip” eller ska särskilt utsatta grupper prioriteras? Finns det behov av säkerhetslösningar för utdelningsplatsen? Det här är sådana frågor som planeringen bör svara på. Här önskar Svenska Röda Korset återknyta behovet av en bred, flexibel och aktuell behovsbedömning som även väver in sociala och humanitära aspekter t ex via en RSA, för att på djupet förstå vilka människor som finns i det geografiska området och en plan för hur nya målgrupper kan identifieras vid snabba förändringar i händelseförloppet, och hur dessas behov kan mötas upp. Vår bild är att civilsamhället, olika trossamfund och intressegrupper har en mycket god bild över dels målgrupper som en kommun inte identifierar, dels hur behov kan mötas upp. Därför är det viktigt att finna former på lokal nivå att involvera civilsamhället i planeringen av t ex framtagandet av samlingspunkter, skyddsrum eller andra totalförsvarsförmågor. Det kan bland annat ske genom att möjliggöra att människor med olika behov aktivt deltar i kris- och totalförsvarsövningar, för att på så sätt identifiera de unika behov som uppstår.

Ökad förmåga att ta höjd för spontana folkförflyttningar vid krig – internationella erfarenheter

En väpnad konflikt kan komma att leda till storskaliga befolkningsrörelser inom landet. Dessa kan ta sig uttryck som organiserade utrymningar som tidigare har nämnts, eller som spontana evakueringar. Människor kan komma att befinna sig i rörelse inom landet, och tillfälliga boplatser upprättas, såväl organiserat som spontant. Storskaliga evakueringar av civila är en av de mest komplexa insatser som kan genomföras, och trots att de vanligen genomförs för att förflytta människor bort från områden där fientligheter äger rum eller där andra allvarliga risker präglar området, innebär en evakuering i sig stora faror och osäkerhetsmoment för de som förflyttas. De risker som pågående

strider innebär för civila förstärks när människor måste fly eller evakueras och är särskilt påtagliga för människor med funktionsnedsättningar, äldre och barn, särskilt eftersom människor generellt behöver flytta längre avstånd för att nå säkerhet, vid uppsamlingsplatser eller områden för exempelvis inkvartering. Längre förflyttning innebär bland annat även större risk att hamna i områden där stridigheter pågår, att behöva passera kontrollpunkter och andra faror. Civila som behöver lämna sina hem har ofta begränsad information om vart de ska åka och hur, och begränsade kommunikationsmedel för att söka denna information. Att fly medför en ökad risk för att familjer splittras och förlorad kontakt med anhöriga. Det kan även innebära att utländska medborgare som flytt från ett annat land, kan dyka upp på en samlingsplats ämnad för en kommuns innevånare.¹³

Denna spontana folkförflyttning bygger ofta på människans tilltro till egna planer, men kan ske utan långsiktiga och tydliga mål. Allt för ofta tar man sig till områden som anses vara säkra, och där förflyttningen sällan kommuniceras med ansvariga myndigheter. Det här kommer även att ske i Sverige i händelse av att områden blir obeboeliga, och den spontana utrymningen är mycket svår att reglera eller hindra. Det i sig förtydligar det vi vet, att hur bra planer som än skapas så kommer verkligheten att betyda något annat.

Svenska Röda Korsets ser behov av att kommuner och regioner i högre utsträckning än idag även måste ta i beaktande att en spontan utrymningen kommer att ske vid en krigssituation. Det kan till exempel hanteras genom att kontinuerligt arbeta med aktuella behovsbedömningar, samt genom att tydliggöra behovet av att ha mycket nära samverkan med många olika aktörer som med flexibilitet kan möta oförutsedda händelseutvecklingar. En sådan

¹³ För vidare resonemang, se [Värn i allvarstider – ett humanitärt perspektiv på Sveriges totalförsvar](#), Svenska Röda Korset, januari 2024, sid 25

samordning kan t. ex snabbt gå ut med information till människor som färdas i egna bilar, vilka områden som anses säkra och där kommuner eller regioner och andra aktörer kan erbjuda det stöd som människor förväntar sig. Ett sätt att kunna hantera den här typen av spontana händelser är att inkludera civilsamhället i planerna, t ex vid totalförsvarsplaneringar i områden som anses prioriterade i frågor om förmåga att utrymma stora folkmassor eller där det kan tänkas färdas internflyktingar och flyktingar som sedan tidigare tagit sig över den svenska gränsen. Civilsamhället har redan idag en nyckelroll såväl i att nå ut till behövande, som att återge hur behoven ser ut och hur stöd kan levereras.

Sammantaget ser Svenska Röda Korset stor möjlighet att bidra till utvecklingen och genomförandet av dels de särskilda verksamhetskrav som åläggs av betänkandet kommuner och regioner, dels i det övergripande kunskapsbehov som finns rörande den internationella humanitära rätten. Det gör vi utifrån den förmåga och erfarenhet Svenska Röda Korsets arbete vid ett stort antal kriser – i Sverige och internationellt – och konflikter världen över, har förskansat sig. Svenska Röda Korset ser stort värde i utredningens förslag, och den ambition de pekar ut. Svenska Röda Korset ser fram emot att bidra i detta arbete.

SVENSKA RÖDA KORSET

Ulrika Modéer

Generalsekreterare